

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr.

Wilno, dnia

28 maja

1930 roku.

274.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. Echa zejść w Dmitrówce.-	I.	1.
2. Wystąpienia antypolskie w ujęciu prasy litewskiej.-	"	4.
3. Prasa kowieńska o wystąpieniach antypolskich.-	"	5.

-----000 000-----

--§--

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

E c h a z a j ś ć w D m i t r ó w c e .

W związku z wypadkiem w Dmitrówie, litewski minister spraw zagranicznych Zaunius wystosował do generalnego sekretarza Ligi Narodów Drummonda depeszę protestacyjną treści następującej:

Na mocy rezolucji Rady Ligi Narodów 1927 r. mam zaszczyt zakomunikować Waszej Ekszelencji następujące fakty o rzezi mieszkańców okupowanego terytorjum Wileńszczyzny. 18 maja wewsi Dmitrówie pod Oranami młodzież pograniczna, za zezwoleniem dowódcy placówki polskiej, podoficera Witkowskiego, zebrała się na prywatną zabawę do Łapińskiego. Około 9.30 na zabawę przybył tam Witkowski z żołnierzami i zażądał, aby uczestnicy rozeszli się. Ponieważ ruch jest zakazany od 9 wieczorem do 4 rano, młodzież odmówiła rozejścia się. Gdy żołnierz polski uderzył Jakóba Kurkucia kolbą karabinu, jego towarzysze rozbroili żołnierza i wypchnęli z izby. Wkrótce potem Witkowski w towarzystwie około 25 żołnierzy powrócił i rozpoczął się rzeź młodzieży. Witkowski bagnetem przekłuł szyję Jakóbowi Kurkuciu, wyrzucił go w stanie zemdlonym na podwórze i tu dwukrotnie uderzył go w plecy bagnetem. Brat ofiary, który się ukrył na dachu, został dwoma strzałami stracony na ziemię. Wówczas uczestnicy zabawy pod strzałami żołnierzy polskich rozbiegli się. Żołnierze kolbami bili kobiety i młode dziewczęta. Następnie Witkowski rzucił bombę, niszcząc wnętrze domu. Rzeź trwała do godziny 3 rano. Polacy dali około 100 strzałów i około 15 kul trafiło na stronę litewską. 19 maja Kurkuć zmarł. Jego brat, Łapiński i jeszcze parę osób zostało aresztowanych pod zmyślonym pretekstem, iż jakoby nawoływali do rozbrojenia polskiej placówki. Rząd litewski protestuje przeciwko terrorystycznym aktom żołnierzy polskich i prosi Waszą Ekszelencję o zakomunikowanie o pomienionym fakcie pełniącemu obowiązki prezesa Rady Ligi Narodów oraz sprawozdawcy, aby rozpoczął śledztwo przewidziane przez wyżej wymienioną rezolucję celem ochrony życia i mienia mieszkańców okupowanego terytorjum.-

Zajęcie w Dmitrówie stało się przyczyną masowych antypolskich wystąpień w Kownie i na prowincji. "Dzień Kowieński" w N-rze 118 z dnia 24 maja r.b., ze skonfiskowanym przez cenzurę wojenną artykułem i niemal do połowy skonfiskowanym opisem wystąpień w Kownie, przebieg ich przedstawia następująco:

W związku z wypadkami na linii administracyjnej we wsi Dmitrówie wczoraj w Kownie o godz. 5 popołudniu za zezwoleniem władz odbył się mityng protestu, który się przeistoczył w olbrzymią antypolską demonstrację.

Już w przededniu w miejscowych pismach, między innymi w urzędowym "Lietuvos Aidasis", ukazały się zawiadomienia o mającym się odbyć mityngu

s k o n f i s k o w a n e

Ogłoszenia o mityngu były również rozlepione w mieście i rozdawane na ulicach w przeddzień, t.j. we czwartek wieczorem.

Jakkolwiek mityng był wyznaczony na godz.5, tłumy zaczęły się gromadzić na placu koło kościoła garnizonowego już od godziny 4-ej. W oznaczonej godzinie plac i przyległe ulice zalewało morze głów. Tłum sięgał 3 tysięcy osób,

s k o n f i s k o w a n e

Mityng otworzył prezes związku strzelców, znany malarz Zmujdzinawiczius,

s k o n f i s k o w a n e

1. 1948.

2. 1949.

3. 1950.

4. 1951.

5. 1952.

6. 1953.

7. 1954.

8. 1955.

9. 1956.

10. 1957.

11. 1958.

12. 1959.

13. 1960.

14. 1961.

15. 1962.

16. 1963.

17. 1964.

18. 1965.

19. 1966.

20. 1967.

21. 1968.

22. 1969.

23. 1970.

24. 1971.

25. 1972.

26. 1973.

27. 1974.

28. 1975.

29. 1976.

30. 1977.

31. 1978.

32. 1979.

33. 1980.

34. 1981.

35. 1982.

36. 1983.

37. 1984.

38. 1985.

39. 1986.

40. 1987.

41. 1988.

42. 1989.

43. 1990.

44. 1991.

45. 1992.

46. 1993.

47. 1994.

48. 1995.

49. 1996.

50. 1997.

51. 1998.

52. 1999.

53. 2000.

54. 2001.

55. 2002.

56. 2003.

57. 2004.

58. 2005.

59. 2006.

60. 2007.

61. 2008.

62. 2009.

63. 2010.

64. 2011.

65. 2012.

66. 2013.

67. 2014.

68. 2015.

69. 2016.

70. 2017.

71. 2018.

72. 2019.

73. 2020.

74. 2021.

75. 2022.

76. 2023.

77. 2024.

78. 2025.

79. 2026.

80. 2027.

81. 2028.

82. 2029.

83. 2030.

84. 2031.

85. 2032.

86. 2033.

87. 2034.

88. 2035.

89. 2036.

90. 2037.

91. 2038.

92. 2039.

93. 2040.

94. 2041.

95. 2042.

96. 2043.

97. 2044.

98. 2045.

99. 2046.

100. 2047.

101. 2048.

102. 2049.

103. 2050.

104. 2051.

105. 2052.

106. 2053.

107. 2054.

108. 2055.

109. 2056.

110. 2057.

111. 2058.

112. 2059.

113. 2060.

114. 2061.

115. 2062.

116. 2063.

117. 2064.

118. 2065.

119. 2066.

120. 2067.

121. 2068.

122. 2069.

123. 2070.

124. 2071.

125. 2072.

126. 2073.

127. 2074.

128. 2075.

129. 2076.

130. 2077.

131. 2078.

132. 2079.

133. 2080.

134. 2081.

135. 2082.

136. 2083.

137. 2084.

138. 2085.

139. 2086.

140. 2087.

141. 2088.

142. 2089.

143. 2090.

144. 2091.

145. 2092.

146. 2093.

147. 2094.

148. 2095.

149. 2096.

150. 2097.

151. 2098.

152. 2099.

153. 2100.

154. 2101.

155. 2102.

156. 2103.

157. 2104.

158. 2105.

159. 2106.

160. 2107.

161. 2108.

162. 2109.

163. 2110.

164. 2111.

165. 2112.

166. 2113.

167. 2114.

168. 2115.

169. 2116.

170. 2117.

171. 2118.

172. 2119.

173. 2120.

174. 2121.

175. 2122.

176. 2123.

177. 2124.

178. 2125.

179. 2126.

180. 2127.

181. 2128.

182. 2129.

183. 2130.

184. 2131.

185. 2132.

186. 2133.

187. 2134.

188. 2135.

189. 2136.

190. 2137.

191. 2138.

192. 2139.

193. 2140.

194. 2141.

195. 2142.

196. 2143.

197. 2144.

198. 2145.

199. 2146.

200. 2147.

201. 2148.

202. 2149.

203. 2150.

204. 2151.

205. 2152.

206. 2153.

207. 2154.

208. 2155.

209. 2156.

210. 2157.

211. 2158.

212. 2159.

213. 2160.

214. 2161.

215. 2162.

216. 2163.

217. 2164.

218. 2165.

219. 2166.

220. 2167.

221. 2168.

222. 2169.

223. 2170.

224. 2171.

225. 2172.

226. 2173.

227. 2174.

228. 2175.

229. 2176.

230. 2177.

231. 2178.

232. 2179.

233. 2180.

234. 2181.

235. 2182.

236. 2183.

237. 2184.

238. 2185.

239. 2186.

240. 2187.

241. 2188.

242. 2189.

243. 2190.

244. 2191.

245. 2192.

246. 2193.

247. 2194.

248. 2195.

249. 2196.

250. 2197.

251. 2198.

252. 2199.

253. 2200.

254. 2201.

255. 2202.

256. 2203.

257. 2204.

258. 2205.

259. 2206.

260. 2207.

261. 2208.

262. 2209.

263. 2210.

264. 2211.

265. 2212.

266. 2213.

267. 2214.

268. 2215.

269. 2216.

270. 2217.

271. 2218.

272. 2219.

273. 2220.

274. 2221.

275. 2222.

276. 2223.

277. 2224.

278. 2225.

279. 2226.

280. 2227.

281. 2228.

282. 2229.

283. 2230.

284. 2231.

285. 2232.

286. 2233.

287. 2234.

288. 2235.

289. 2236.

290. 2237.

291. 2238.

292. 2239.

293. 2240.

294. 2241.

295. 2242.

296. 2243.

297. 2244.

298. 2245.

299. 2246.

300. 2247.

301. 2248.

302. 2249.

303. 2250.

304. 2251.

305. 2252.

306. 2253.

307. 2254.

308. 2255.

309. 2256.

310. 2257.

311. 2258.

312. 2259.

313. 2260.

314. 2261.

315. 2262.

316. 2263.

317. 2264.

318. 2265.

319. 2266.

320. 2267.

321. 2268.

322. 2269.

323. 2270.

324. 2271.

325. 2272.

326. 2273.

327. 2274.

328. 2275.

329. 2276.

330. 2277.

331. 2278.

332. 2279.

333. 2280.

334. 2281.

335. 2282.

336. 2283.

337. 2284.

338. 2285.

339. 2286.

340. 2287.

341. 2288.

342. 2289.

343. 2290.

344. 2291.

345. 2292.

346. 2293.

347. 2294.

348. 2295.

349. 2296.

350. 2297.

351. 2298.

352. 2299.

353. 2300.

354. 2301.

355. 2302.

356. 2303.

357. 2304.

358. 2305.

359. 2306.

360. 2307.

361. 2308.

362. 2309.

363. 2310.

364. 2311.

365. 2312.

366. 2313.

367. 2314.

368. 2315.

369. 2316.

370. 2317.

371. 2318.

372. 2319.

373. 2320.

374. 2321.

375. 2322.

376. 2323.

377. 2324.

378. 2325.

379. 2326.

380. 2327.

381. 2328.

382. 2329.

383. 2330.

384. 2331.

385. 2332.

386. 2333.

387. 2334.

388. 2335.

389. 2336.

390. 2337.

391. 2338.

392. 2339.

393. 2340.

394. 2341.

395. 2342.

396. 2343.

397. 2344.

398. 2345.

399. 2346.

400. 2347.

401. 2348.

402. 2349.

403. 2350.

404. 2351.

405. 2352.

406. 2353.

407. 2354.

408. 2355.

409. 2356.

410. 2357.

411. 2358.

412. 2359.

413. 2360.

414. 2361.

415. 2362.

416. 2363.

417. 2364.

418. 2365.

419. 2366.

420. 2367.

421. 2368.

422. 2369.

423. 2370.

424. 2371.

425. 2372.

426. 2373.

427. 2374.

428. 2375.

429. 2376.

430. 2377.

431. 2378.

432. 2379.

433. 2380.

434. 2381.

435. 2382.

436. 2383.

437. 2384.

438. 2385.

439. 2386.

440. 2387.

441. 2388.

442. 2389.

443. 2390.

444. 2391.

445. 2392.

446. 2393.

447. 2394.

448. 2395.

449. 2396.

450. 2397.

451. 2398.

452. 2399.

453. 2400.

454. 2401.

455. 2402.

456. 2403.

457. 2404.

458. 2405.

459. 2406.

460. 2407.

461. 2408.

462. 2409.

463. 2410.

464. 2411.

465. 2412.

466. 2413.

467. 2414.

468. 2415.

469. 2416.

470. 2417.

471. 2418.

472. 2419.

473. 2420.

474. 2421.

475. 2422.

476. 2423.

477. 2424.

478. 2425.

479. 2426.

480. 2427.

481. 2428.

482. 2429.

483. 2430.

484. 2431.

485. 2432.

486. 2433.

487. 2434.

488. 2435.

489. 2436.

490. 2437.

491. 2438.

492. 2439.

493. 2440.

494. 2441.

495. 2442.

496. 2443.

497. 2444.

498. 2445.

499. 2446.

500. 2447.

501. 2448.

502. 2449.

503. 2450.

504. 2451.

505. 2452.

506. 2453.

507. 2454.

508. 2455.

509. 2456.

510. 2457.

511. 2458.

512. 2459.

513. 2460.

514. 2461.

515. 2462.

516. 2463.

517. 2464.

518. 2465.

519. 2466.

520. 2467.

521. 2468.

522. 2469.

523. 2470.

524. 2471.

525. 2472.

526. 2473.

527. 2474.

528. 2475.

529. 2476.

530. 2477.

531. 2478.

532. 2479.

533. 2480.

534. 2481.

535. 2482.

536. 2483.

537. 2484.

538. 2485.

539. 2486.

540. 2487.

541. 2488.

542. 2489.

543. 2490.

544. 2491.

545. 2492.

546. 2493.

547. 2494.

548. 2495.

549. 2496.

550. 2497.

551. 2498.

552. 2499.

553. 2500.

554. 2501.

555. 2502.

556. 2503.

557. 2504.

558. 2505.

559. 2506.

560. 2507.

561. 2508.

562. 2509.

563. 2510.

564. 2511.

565. 2512.

566. 2513.

567. 2514.

568. 2515.

569. 2516.

570. 2517.

571. 2518.

572. 2519.

573. 2520.

574. 2521.

575. 2522.

576. 2523.

577. 2524.

578. 2525.

579. 2526.

580. 2527.

581. 2528.

582. 2529.

583. 2530.

584. 2531.

585. 2532.

586. 2533.

587. 2534.

588. 2535.

589. 2536.

590. 2537.

591. 2538.

592. 2539.

593. 2540.

594. 2541.

595. 2542.

596. 2543.

597. 2544.

598. 2545.

599. 2546.

600. 2547.

601. 2548.

602. 2549.

603. 2550.

604. 2551.

605. 2552.

606. 2553.

607. 2554.

608. 2555.

609. 2556.

610. 2557.

611. 2558.

612. 2559.

613. 2560.

614. 2561.

615. 2562.

616. 2563.

617. 2564.

618. 2565.

619. 2566.

620. 2567.

621. 2568.

622. 2569.

623. 2570.

624. 2571.

625. 2572.

626. 2573.

627. 2574.

628. 2575.

629. 2576.

630. 2577.

631. 2578.

632. 2579.

633. 2580.

634. 2581.

635. 2582.

636. 2583.

637. 2584.

638. 2585.

639. 2586.

640. 2587.

641. 2588.

642. 2589.

643. 2590.

644. 2591.

645. 2592.

646. 2593.

647. 2594.

648. 2595.

649. 2596.

650. 2597.

651. 2598.

652. 2599.

653. 2600.

654. 2601.

655. 2602.

656. 2603.

657. 2604.

658. 2605.

659. 2606.

660. 2607.

661. 2608.

662. 2609.

663. 2610.

664. 2611.

665. 2612.

666. 2613.

667. 2614.

668. 2615.

669. 2616.

670. 2617.

671. 2618.

672. 2619.

673. 2620.

674. 2621.

675. 2622.

676. 2623.

677. 2624.

678. 2625.

679. 2626.

680. 2627.

681. 2628.

682. 2629.

683. 2630.

684. 2631.

685. 2632.

686. 2633.

687. 2634.

688. 2635.

689. 2636.

690. 2637.

691. 2638.

692. 2639.

693. 2640.

694. 2641.

695. 2642.

696. 2643.

697. 2644.

698. 2645.

699. 2646.

700. 2647.

701. 2648.

702. 2649.

703. 2650.

704. 2651.

705. 2652.

706. 2653.

707. 2654.

708. 2655.

709. 2656.

710. 2657.

711. 2658.

712. 2659.

713. 2660.

714. 2661.

715. 2662.

716. 2663.

717. 2664.

718. 2665.

719. 2666.

720. 2667.

721. 2668.

722. 2669.

723. 2670.

724. 2671.

725. 2672.

726. 2673.

727. 2674.

728. 2675.

729. 2676.

730. 2677.

731. 2678.

732. 2679.

733. 2680.

734. 2681.

735. 2682.

736. 2683.

737. 2684.

738. 2685.

739. 2686.

740. 2687.

741. 2688.

742. 2689.

743. 2690.

744. 2691.

745. 2692.

746. 2693.

747. 2694.

748. 2695.

749. 2696.

750. 2697.

751. 2698.

752. 2699.

753. 2700.

754. 2701.

755. 2702.

756. 2703.

757. 2704.

758. 2705.

759. 2706.

760. 2707.

761. 2708.

762. 2709.

763. 2710.

764. 2711.

765. 2712.

766. 2713.

767. 2714.

768. 2715.

769. 2716.

770. 2717.

771. 2718.

772. 2719.

773. 2720.

774. 2721.

775. 2722.

776. 2723.

777. 2724.

778. 2725.

779. 2726.

780. 2727.

781. 2728.

782. 2729.

783. 2730.

784. 2731.

785. 2732.

786. 2733.

787. 2734.

788. 2735.

789. 2736.

790. 2737.

791. 2738.

792. 2739.

793. 2740.

794. 2741.

795. 2742.

796. 2743.

797. 2744.

798. 2745.

799. 2746.

800. 2747.

801. 2748.

802. 2749.

803. 2750.

804. 2751.

805. 2752.

806. 2753.

807. 2754.

808. 2755.

809. 2756.

810. 2757.

811. 2758.

812. 2759.

813. 2760.

814. 2761.

815. 2762.

816. 2763.

817. 2764.

818. 2765.

819. 2766.

820. 2767.

821. 2768.

822. 2769.

823. 2770.

824. 2771.

825. 2772.

826. 2773.

827. 2774.

828. 2775.

829. 2776.

830. 2777.

831. 2778.

832. 2779.

833. 2780.

834. 2781.

835. 2782.

836. 2783.

837. 2784.

838. 2785.

839. 2786.

840. 2787.

841. 2788.

842. 2789.

843. 2790.

844. 2791.

845. 2792.

846. 2793.

847. 2794.

848. 2795.

849. 2796.

850. 2797.

851. 2798.

852. 2799.

853. 2800.

854. 2801.

855. 2802.

856. 2803.

857. 2804.

858. 2805.

859. 2806.

860. 2807.

861. 2808.

862. 2809.

863. 2810.

864. 2811.

865. 2812.

866. 2813.

867. 2814.

868. 2815.

869. 2816.

870. 2817.

871. 2818.

872. 2819.

873. 2820.

874. 2821.

875. 2822.

876. 2823.

877. 2824.

878. 2825.

879. 2826.

880. 2827.

881. 2828.

882. 2829.

883. 2830.

884. 2831.

885. 2832.

886. 2833.

887. 2834.

888. 2835.

889. 2836.

890. 2837.

891. 2

Na początku mowa jego była skierowana przeciwko Polakom Rzeczypospolitej, w dalszym ciągu jednak coraz bardziej nabierała charakteru wogóle przeciwpolskiego

s k o n f i s k o w a n e

Mówca wołał, iż po tamtej stronie linii administracyjnej Polacy znów znęcają się nad ludnością litewską. Nie dość tego, iż zagarnęli oni Wilno, lecz też czynią krwawe napady na naszych braci. Litwini nie powinni pozwolić na to i wszyscy, jak jeden mąż, stanąć powinni do walki przeciwko gwałtom polskim. Podczas gdy po tamtej stronie linii administracyjnej leje się niewinna krew naszych braci - kontynuował prezes strzelców - do Litwy ma wolny wstęp polski towar, polskie gimnazja jeszcze są otwarte i ucząca się w nich młodzież jest nauczana w polskim duchu i nienawiści do Litwinów. Cierpliwość już się wyczerpała i dalej tak trwać nie może.

Wwóz polskich towarów do Litwy powinien być zakazany, należy wypowiedzieć walkę przeciwko polskim gwałtom.

Mowie Żmujdzinawiciusa towarzyszyły okrzyki z tłumu w rodzaju: "Precz z polskimi towarami", "Zamknąć polskie gimnazja i polskie pisma" i t.p.

W dalszym ciągu gwałtowne przemówienie wygłosiło kilku studentów, którzy protestując przeciwko wypadkom na linii administracyjnej, również nawoływali do zniszczenia elementu polskiego w kraju.

Po mowach przystąpiono do ułożenia rezolucji. Szereg osób występował z różnymi wnioskami, jak np.:

"Wyrugować doszczętnie język polski z kościoła"

"Zamknąć wszystkie szkoły polskie"

"Rozpędzić wszystkie organizacje polskie, przedewszystkiem zaś "Pochodnię" i "Oświatę"

"Nie pozwolić na zakładanie nowych organizacji polskich"

"Bojkotować sklepy polskie"

"Zmusić zawiesić wydawanie "Dnia Kowieńskiego" i "Chaty Rodzinnej"

"Stanowczo zabronić używania języka polskiego na ulicy"

Wśród takiego nastroju tłumu, który każdy wniosek przyjmował hucznymi oklaskami i rozgłosnem "valo", mityng został zamknięty. Ostatni z mówców zaproponował udać się pod gmach prezesa ministrów i tam wypowiedzieć swe postanowienia. W tym samym czasie pewna grupa osób zachęcała do czego innego, wykrzykując: "Chodźmy na ulicę Orzeszkowej, rozpędzić i rozbić gniazdo polskich szpiegów "Pochodnię", "Rijmy okna gimnazjum wrogów" i t.d.

Tłum uszykowany w szeregi, niosąc litewskie flagi narodowe i śpiewając patryjotyczne pieśni, udał się na ulicę Donełajtisa. Zatrzymano się koło gmachu Gabinetu Ministrów. Do demonstrantów wyszedł prezes ministrów, p. Tubelis, któremu przeczytał przyjętą rezolucję i doręczył ją prezesowi Związku Strzelców Żmujdzinawiciusa. Prezes ministrów, przyjmując rezolucję, dziękował za wierność i oświadczył, iż zostaną poczynione wszelkie zarządzenia przeciwko polskim gwałtom.

Po odśpiewaniu hymnu narodowego, rozległy się okrzyki: "Do "Pochodni", "Do "Dnia Kowieńskiego". Tłum ruszył w kierunku ulicy Orzeszkowej. W tym czasie przybyła policja, która usiłowała wstrzymać tłum. Jednak kordon policyjny został przerwany i demonstranci ruszyli dalej

s k o n f i s k o w a n e

Koło gmachu muzeum wojennego patrol policji pieszej otoczył demonstrantów. Część ich skierowała się ku Alei Wolności, gdzie mityngowano i wygłaszano mowy w dalszym ciągu; druga zaś część podążyła w stronę ulicy Orzeszkowej.

Po 5-6 minutach napastnicy ustąpili z pod gmachu oraz opróżnili zdemolowane karytarze. Po chwili przybyła policja, do gmachu jednak nie weszła i dyżurowała jedynie na ulicy.

s k o n f i s k o w a n e

Około godziny 9 zjawił się pomocnik naczelnika III rewiru i prosił administrację domu o dostarczenie danych o poczynionych szkodach i

Minister of Education, Ottawa, Ontario, Canada
Dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 14th inst.

and in reply to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration. I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

Enclosed for you are two copies of the report of the Committee on the subject of the proposed amendment to the Education Act, 1906. I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

I am, Sir, very respectfully,
Yours faithfully,
J. H. [Signature]

W trakcie pogromu przybyło dwóch policjantów i odsunęło tłum od sklepu

s k o n f i s k o w a n e

Nie zapomniano również o zakładzie fotograficznym p.B. Sawsianowicza przy ulicy Kiejstuta

s k o n f i s k o w a n e

Podniecony nastrój w mieście panował do późnego wieczora. Dochodzą szczegóły o innych zajściach, jakie miały miejsce w innych częściach miasta. Na moście w Poniemuniu. grupa nieznanych osobników zamierzała obić dwóch chłopców za rozmowę w języku polskim. Dzieciom jednak udało się zbiec.

Po mieście do późnego wieczora krążyły wzmocnione patrole policji.

Zamierzane demonstracje koło gmachów przedstawicielstw zagranicznych do skutku nie doszły.

W gmachu uniwersytetu witryna "Zjednoczenia Polaków Studentów uniwersytetu litewskiego" została strzaskana w drobne kawałki.

O godzinie 9.30 wieczorem kilkunasto demonstrantów wdarło się na plac polskiego klubu sportowego "Sparta". Po złamaniu płotu i niektórych narzędzi gimnastycznych, demonstranci udali się do lokalu szkoły polskiej i ochronki towarzystwa dobroczynności

s k o n f i s k o w a n e

Po pewnym czasie demonstranci się rozeszli.-

W y s t ą p i e n i a a n t y p o l s k i e w u j ę c i u p r a s y l i t e w s k i e j .

"Lietuvos ~~litu~~ Zinios" Nr.117 z dn.24.V.1930 r.~~XXXX~~

1."Jak minął mityng i demonstracja":

Wczoraj o godzinie 17-ej przy kościele garnizonowym odbywał się mityng, a następnie demonstracja. Mityng rozpoczął prezes związku strzelców Zmujdzinawiczius, następnie mówił Dausa i jeszcze jedna osoba. Mówcy wskazali zebranym na okrucieństwo Polaków i prześladowania naszych rodaków. Następnie, na cześć prześladowanych Litwinów wileńskich wiele razy wzniesiono okrzyk "valo". Oprócz tego mówcy żądali, aby rząd powypędzał z urzędów urzędników o polskiej orjentacji, zamknął polskie szkoły i "Dzień Kowieński".

Następnie demonstranci, niosąc dwa sztandary, od kościoła garnizonowego skręcili na Aleję Wolności, a zbliżwszy się do ulicy Mickiewicza - na ulicę Donekajtisa. Ulicą Donekajtisa demonstranci doszli do gmachu Gabinetu Ministrów, gdzie przemawiał do demonstrantów premier Tubelis, odpowiadając na mowę Zmujdzinawicziusa. Premier oświadczył, iż rząd bardzo się troszczy o Litwinów wileńskich i o Wilno i robi wszystko, co może, by tylko było lepiej. Potrzebne jest jednak poparcie społeczeństwa. Bez tego poparcia sam rząd jest bezsilny. Po zakończeniu przemówienia Tubelisa, demonstranci odśpiewali hymn litewski. I tu już zmuszeni byli się rozejść. Udali się jednak oni ulicą Donekajtisa w kierunku Muzeum Wojennego. Demonstranci z początku szli, później zaczęli biec. Policja śledziła demonstrantów i przy Muzeum Wojennym zastąpiła im drogę. Wówczas znów rozległy się głośne okrzyki i pogroźki pod adresem Polaków.

Odepchnięci przez policję, demonstranci zaczęli biec w stronę elektrowni, a stamtąd przed ulicę Podgórną na ulicę Orzeszkowej, gdzie się mieści redakcja "Dnia Kowieńskiego". Część demonstrantów skręciła na Aleję Wolności i również biegła na ulicę Orzeszkowej. Wreszcie grupka gorętszych demonstrantów znalazła się przed redakcją "Dnia Kowieńskiego" i powybijała szyby.

Jeszcze inna część demonstrantów pośpieszyła na prospekt Witolda, do gimnazjum polskiego, gdzie również wybito szyby.-

Podczas gdy jedna grupa demonstrantów grasowała przy gimnazjum polskim, inna grupa zaczęła oblegać kawiarnię Perkowskiego i księgarnię Osowskiego. Tu jednak atak demonstrantów nie udał się,

1. 1. 1.

2. 2. 2.

3. 3. 3.

4. 4. 4.

5. 5. 5.

6. 6. 6.

7. 7. 7.

8. 8. 8.

9. 9. 9.

10. 10. 10.

11. 11. 11.

12. 12. 12.

13. 13. 13.

14. 14. 14.

15. 15. 15.

16. 16. 16.

17. 17. 17.

18. 18. 18.

19. 19. 19.

gdyż wzmocniony oddział policji demonstrantów rozproszył.

Aleją Wolności w dorożce jechały dwie uczennice polskie i wiozły wielkie bukiety kwiatów. Demonstranci zatrzymali konia i zaczęli wyciągać uczennice z dorożki. Policji jednak i tu udało się przeciwdziałać demonstrantom.

Przebiegając koło gmachu uniwersytetu, kilku demonstrantów wpadło do uniwersytetu, stłukło witrynę studentów polskich i wyrzuciło ją.

Okolo godziny 7-tej grupa młodych rozentuzjasmowanych ludzi wpadła do księgarni "Stella" na ulicy Kłajstuta, wybiła wielką witrynę szklaną.

Wielu aresztowano. Policja wprawdzie walczyła z demonstrantami, jednak demonstrację było trudno zlikwidować. Policja zatrzymała jedynie inicjatorów i skierowała ich do rewiru.

W rewirze spisano protokoły. Do północy wzmocnione oddziały policji ochraniały kawiarnię Perkowskiego, redakcję "Dnia Kowieńskiego", lokal "Stelli" i inne polskie instytucje.-

"Lietuvos Aidas" w Nr-ze 118 podaje, iż premier Tubelis otrzymał rezolucję protestów z szeregu miłośców w Litwie i Kłajpedzie.-

Pozatem "Lietuvos Aidas" bagatelizuje wystąpienia antypolskie, podając je w następującej krótkiej notatce: "Dopiero wieczorem doszło do demonstracji kilkunastu wyrostków, wśród których widziano osoby, które wogóle nigdy nie odznaczały się powagą. Naturalnie, nie można ich zaliczyć do uświadomionych uczestników wiecu protestacyjnego. Kilku z tych źle wychowanych wyrostków rozbiło parę szyb w gimnazjum polskim, w księgarni, i niektórych polskich organizacjach. W paru kioskach podarto pisma polskie.

Policja kowieńska z wielką bacznością strzegła porządku i do większych porozumień nie dopuściła. Awanturników ujęto. Większość ich stanowią niepełnoletni. Jeden z przywódców awanturników - to słynny ze swych czynów Poworotników.

Uświadomione społeczeństwo nie przyłączyło się i nie solidaryzuje się z podobnymi krokami, potępia je jako huligańskie i zarazem prowokacyjne kroki. Można zrozumieć pewne podniecenie, wywołane barbarzyńskimi postępkami Polaków, jednak oburzenie to nie powinno się przejawiać w formach niekulturalnych. Coprawda, napadów na ludzi nie było, jednakże i takie wybryki godne są najsurowszego potępienia. Policja w związku z tem prowadzi ostre dochodzenie i winni zostaną ukarani."

P r a s a k o w i e ŋ s k a o w y s t ą p i e n i a c h a n t y - p o l s k i c h .

"Dzień Kowieński" Nr.119 z dn.26.V.1930 r. Art.p.t."Piątkowy pogrom" /Artykuł do połowy skonfiskowany/.Red./

Jeszcze jedna data, która głęboko się wryje w pamięci naszej potomności. Przybywa jeszcze jedno ogniwo w łańcuchu martyrologji ludności polskiej w Litwie na krótkiej drodze niedawno minionego dziesięciolecia w nowych powojennych warunkach jej życia w kraju

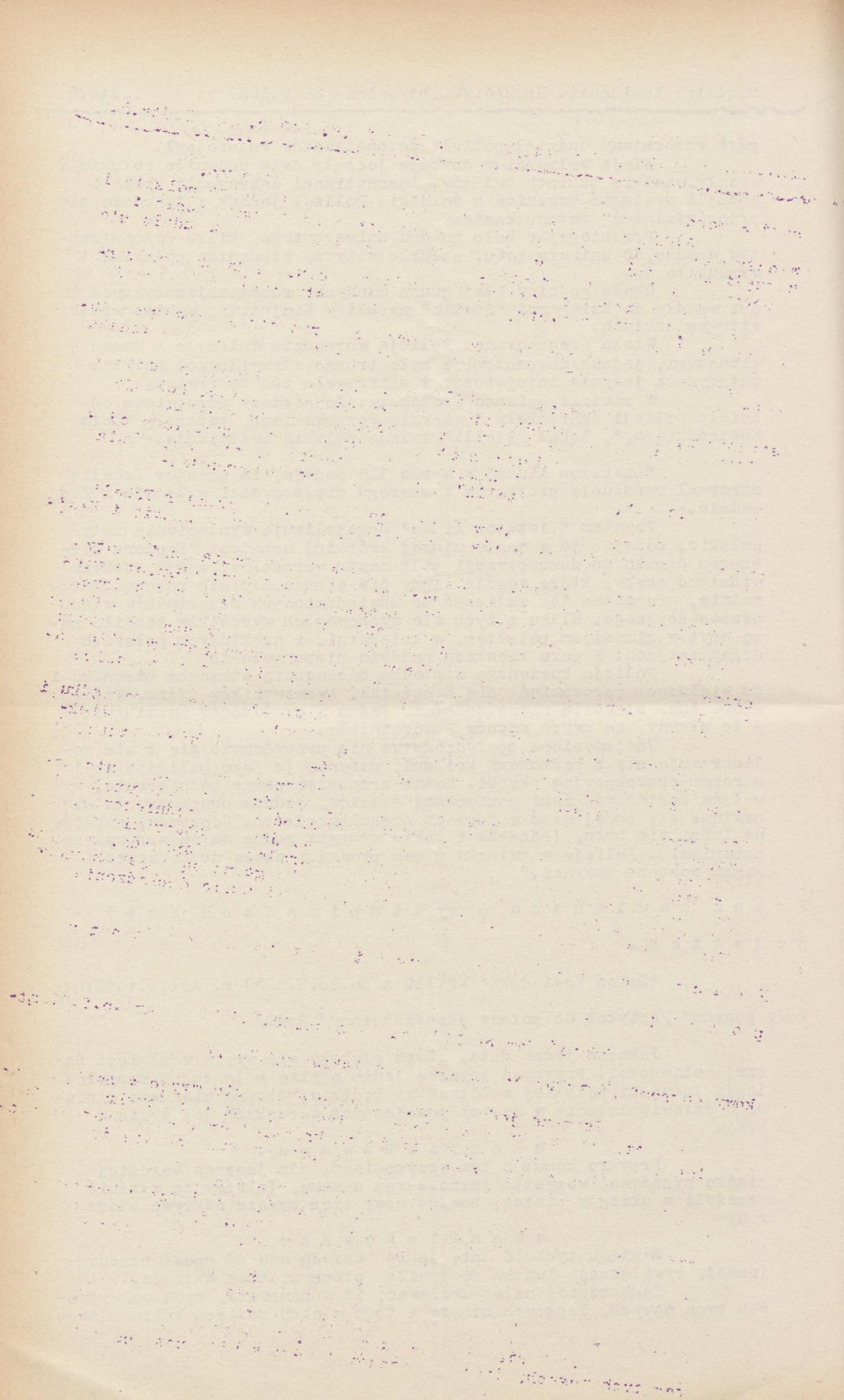
s k o n f i s k o w a n e .

Przykro komuś o tem przypominać, ale jeszcze bardziej ciężko przeżywać wszystko jeszcze raz samemu, jakieś to właśnie przeżyli w ubiegłym piątku, bowiem nowy cios zawsze odkrywa stare rany

s k o n f i s k o w a n e

W ciągu tych 16 lat, jakie dzielą nas od epoki przedwojennej, cywilizacja ludzka poczyniła olbrzymi krok naprzód.

Tembardziej należy ubolewać, iż w państwie, będącem wytworem tych nowych, lepszych czasów i tego w nich postępu kulturalnego

i społecznego, któremu zawdzięcza ono swe istnienie, dzieją się jeszcze pogromy narodowościowe.

Zaczął się od mitingu protestu przeciwko wypadkom na linii administracyjnej.

Zawsze można protestować przeciwko temu, co się uważa za niesłuszne i niesprawiedliwe. Ale kulturalnie i w taki sposób, aby własnym postępowaniem nie narazić się na protest ze strony innych. Jesteśmy lojalnymi obywatelami swego państwa i nie nie świadczy, co by lojalność tę podać mogło w wątpliwość. Nasze mocne poczucie przynależności do narodu polskiego bynajmniej nie znajduje się w kolizji z naszą lojalnością państwową. Nie można też z tego powodu czynić spokojną ludność polską w kraju współodpowiedzialną za dzisiejszy stan stosunków między Polską a Litwą, będący wynikiem czynnej polityki, w której żadnego udziału ludność ta nie bierze

s k o n f i s k o w a n e

usiłował je zbagatelizować i sprowadzić do rzędu zwykłych, godnych zresztą ubolewania, wybryków kilku wyrostków z mętów tłumów.

Dobrze jest ubolewać, ale zapobiec byłoby daleko lepiej

s k o n f i s k o w a n e

Są to formy zewnętrzne bezpieczeństwa publicznego, lecz nawet tych form w danym wypadku nie uważano za potrzebne zachować. W istocie zaś, piątkowe zajścia były dojrzałym owocem tego ducha nienawiści do polskości, w jakim systematycznie od szeregu lat jest wychowywana młoda umysłowość litewska, owocem nastrojów, w jakich są urabiane masy.

Za łada potrząśnięciem drzewa, owoc oczywiście spada. Tym razem na ulicę. Skutki jego łatwo przewidzieć. Obniżenie moralnego prestiżu u Litwy w opinii zagraniczej, dalsze rozjadrzenie i tak dotąd wciąż jeszcze nieuregulowanych stosunków między społeczeństwem polskim a litewskim w kraju i wreszcie - jaknajfatalniejsze wrażenie wśród ludności Wileńszczyzny.

Jeśli o to chodziło autorom piątkowych wypadków, to niewątpliwie cel swój osiągną oni całkowicie.-

"Lietuvos Zinios" Nr.117 z dn.24.V.1930 r.Art.p.t."W sprawie demonstracji protestacyjnej". Streszczenie:

Protest przeciwko okrucieństwu i niekulturalności nie może się przejawiać w formie takich samych niekulturalnych czynów, gdyż wówczas nie osiąga on swego celu. Protestując przeciwko okrucieństwu, nie można się kierować etyką potentatów, gdyż wówczas protest staje się sprowadzeniem rachunków, aktem zemsty i nie może wywrzeć odpowiedniego wrażenia.

Jeżeli Polacy są okrutni, niekulturalni, to my bądźmy kulturalnymi i pokażmy to całemu światu. Tylko w takich warunkach można się doczekać współczucia i moralnego poparcia od społeczeństwa innych krajów.

Protestując przeciwko okrucieństwu polskiemu, powinniśmy stanowczo potępić takie ekscesy, do których wczoraj doszło.-

"Rytas" Nr.118 z dn.26.V.1930 r. Art.p.t."Wypadek w Dmityrówie i piątkowe ekscesy". Streszczenie:

Nie możemy darować tym, którzy piękny objaw szlachetnego usposobienia społeczeństwa wykorzystali dla swych niskich celów. Już w rezolucjach mitingu przejawiał się ich duch, domagający się zabronienia wszystkiego, nawet używania języka polskiego na ulicy. Spieszymy podkreślić, że rezolucyj tych nie można uważać za wyraz woli uczestników mitingu. Przy tej okazji musimy zaznaczyć, że "Dzień Kowieński" nie zamieścił nawet komunikatu "ELTY" o wypadku. Dowodzi to, iż nasi Polacy są zwolennikami okupantów Wilna i są obcy dla interesów naszego narodu. Nie można ich jednak nazwać nieczystymi, jeżeli się przypomni, jak oni przyjęli niedawno zmienioną na ich korzyść ustawę o reformie rolnej.-

10-10-10 10-10-10

10-10-10 10-10-10

10-10-10 10-10-10

10-10-10 10-10-10

10-10-10 10-10-10